

En sjuk historia som väcker frågor

■ Om inte det högra ögat hade irriterat och skavt så mycket hade Stockholmsresan varit fantastisk. Hela familjen var denna varma sommardag på utflykt på Djurgården. Anders och de större barnen spar-kade boll. Själv satt hon i halv-skuggan med den minsta so-vande i vagnen intill. Biogra-fin över Sara Lidman skulle hon gärna ha läst i en stund, men ögat hindrade. Skönt att hon remitterats för operation. Besvåren från ögat hade för-värrats mycket sista måna-den. Det var ju faktiskt tio år sedan näthinneoperationen gjordes. Den ena plomben togs bort redan året efter. Sista året hade kvarvarande plomb och cerklage gett en del obehag. Dem skulle hon uthärda, hade hon fått besked om. Ju längre desto bättre, för att inte näthinna skulle loss-na igen.

Plötsligt smärtade ögat in-tensivt. Blod rann nedför kin-den. Med flera pappersnäsdu-kar mot ögat väntade hon i taxin medan Anders stuvade in matsäckskorg, filter, barn och barnvagn. På S:t Eriks ögonsjukhus meddelade jour-havande ögonläkare att bind-hinnan hade nöts sönder in-ifrån, att plomben och cerkla-get borde opereras bort sna-rast. Tyvärr kunde man inte göra det här och nu eftersom hemortslandstinget inte skulle betala för en sådan operation. Hjälpt fick hon söka hemma.

Att fortsätta semestervis-telsen var otänkbart med ett blödande, värkande öga. Kväl-len på Gröna Lund ställdes in. En besviken barnaskara, en plågad mor och en trött far tog tåget hem.

.....
»Kvällen på Gröna Lund ställdes in. En be-sviken barnaskara, en plågad mor och en trött far tog tåget hem.«

Foto: Gröna Lund

Det började med ett inställt besök på Gröna Lund och ett akut besök på S:t Eriks ögonsjukhus. Först sex veckor efter Stockholmsresan sövdes patienten för borttagning av plomb och cerklage. (Perso-nerna på bilden har inget samband med artikeln innehåll.)

Väl hemma försökte hon få hjälp för sina plågor. Hon ringde till hemortskliniken där man hänvisade henne till regionkliniken. En remiss hade redan skickats dit. Men hon hade ju fått besked att väntetiden var en månad. Kunde det inte bli tidigare, nu när allt blivit mycket värre? Hon ringde till regionkliniken med sin undran. Nej, resurser för detta fanns inte på som-maren.

Smärtorna och blödnigen från ögat var plågsamma. Om någon fick se hur illa det var skulle väl något hända. Hon åkte till ögonkliniken hemma, fast besluten att inte åka där-ifrån förrän hon fått hjälp. I väntrummet utanför under-sökningsrummet hörde hon hur mottagningssköterskan konsulterade jourhavande om hennes fall. Ögonläkaren fick hon inte träffa. Sköterskan gav besked.

Här på hemortskliniken fanns ingen som kunde ope-rera henne, men jourhavande läkare skulle kontakta re-gionkliniken för att tidigare-lägga hennes operation.

Hon blev tvungen att bege sig hem med sina plågor. Snart kom ett nytt skriftligt

»När jag träffade denna unga trebarns-mor var min omedel-bara reaktion att så illa får inte en patient bli behandlad.«

besked från regionkliniken med nekande innehåll: »ty-värr neddragningar till som-marnivå ... beklagar«.

Sommaren gick mot sitt slut. Obehagen från ögat fortsatte. I mitten av augusti orkade hon inte längre sköta baby-n och ta hand om de större bar-nen. Hon blev sjukskriven. Anders fick ta ledigt från job-bet och sköta hemmet. En plågsam väntans tid innan hon äntligen skulle infinna sig på regionsjukhuset.

Den sjätte september, sex veckor efter Stockholmsre-san, sövdes hon.

»CKC65: avlägsnande av plomb hö öga, CKC75: avlägsnande av cerclage hö öga. Cerclaget och plomben hade eroderat konjunktivan från klockan åtta till elva och avlägsnas. Även m. rectus la-teralis är söndereroderad. Den proximala muskeldelen

återfinns i ärrvävnaden och kan sys mot fästet.«

När jag träffade denna unga trebarnsmor var min omedel-bara reaktion att så illa får inte en patient bli behandlad. Ett relativt enkelt, kort opera-tivt ingrepp som skulle ha gjorts långt tidigare.

Jag frågade mig: Ska jag an-mäla detta till Socialstyrelsen eller HSAN? Jag valde att skriva en incidentrapport till de berörda klinikerna.

Det har också väckt en del andra frågor hos mig. En akut sjuk människa söker hjälp och får det inte, först med hänvisning till ekonomiska transaktioner mellan lands-tingen, sedan att kompetens saknas och vid senare tillfälle att resurser saknas.

Detta strider mot de etiska regler som ska styra vårt handlande. Är det så att lä-kare använder argument om bristande resurser för att slip-pa ta sitt ansvar? Bör man inte i så fall var gång detta sker göra en anmälan till Soci-alstyrelsen? Brister det i kom-petens? I detta fall borde pati-enten ha fått hjälp långt tidi-gare vid någon av de kliniker som hon vänt sig till.

Utvecklingen inom sjukvår-den har lett till att kliniska verksamheter i allt mindre omfattning styrs av läkare. Läkarnas inflytande över led-ning och utveckling av den medicinska verksamheten har minskat. Vem har då an-svaret för att den samlade me-dicinska kompetensen är till-räcklig? Den medicinskt led-ningsansvarige doktorn som inte har några befogenheter?

Om läkarna gömmer sig bakom bristfällig ledning och organisation och bristande resurser – hur ska det då gå för våra patienter?

Siv Åström

överläkare, ögonkliniken,
Norrlands universitetssjukhus,
Umeå
siv.astrom@vll.se